

Fifikás etikás, avagy az etikai felelősség új szabályairól

Az egészségügyben működő szakmai kamaráról szóló 2006. évi XCVII. törvény (továbbiakban Ktv.) 2007. április 1. napjától hatályos.

A Ktv. szerint továbbra is három szakmai kamara - Magyar Orvosi Kamara (MOK), Magyar Gyógyszerészi Kamara (MGYK) és Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara (MESZK) - létezik, de a korábbi szabályozással ellentétben nem három külön törvény szabályozza azokat, hanem egy gyűjtőjogszabály, aminek rendelkezéseit mindegyik kamara működésére alkalmazni kell.

A törvény megszünteti a korábbi kötelező kamarai tagságot, ami mindhárom kamarát jellemezte, jelentősen szűkíti a kamarák érdemi döntési jogosítványait, egyszerűsíti a szervezeti felépítésük alaprendelkezéseit. Az etikai felelősséget, és különösen annak eljárási szabályait sajnálatosan, a többi rendelkezéstől eltérően, a korábbi eljárásokhoz képest bonyolultabbá tette a Ktv. ezért szükségesnek érzem, hogy ennek részleteit bemutassam a jelen tanulmányban.

Az etikai vétség fogalma

Az etikai vétség fogalmát a korábbi jogszabályok igen széleskörűen határozták meg:

- Orvos esetén: az orvosi foglalkozás szakmai szabályainak, MOK etikai statútumában foglalt orvosetikai szabályoknak, Kamara Alapszabályában, belső szabályzatában írt vagy a választott tisztségből eredő kötelezettségnek a vétkes megszegése.
- Gyógyszerész esetén: gyógyszerészi foglalkozás szakmai szabályainak, Kamara Alapszabályában, belső szabályzatában írt vagy a választott tisztségből eredő kötelezettségnek, MGYK etikai-fegyelmi szabályzatában foglalt gyógyszerész etikai szabályoknak a vétkes megszegése (ez utóbbi ismételt súlyos megszegése fegyelmi vétségnek minősült)
- Egészségügyi szakdolgozó esetén: a szakdolgozói foglalkozás szakmai szabályainak, MESZK etikai statútumában foglalt szabályoknak, Kamara Alapszabályában, belső szabályzatában írt vagy a választott tisztségből eredő kötelezettségnek a vétkes megszegése.

Etikai eljárás, tehát három esetben indulhatott, szakmai, etikai és kamarai-önkormányzati szabályok megsértése esetén. Ez sokszor azt eredményezte, hogy döntően nem etikai, hanem orvos-szakmi kérdésekben jártak el az etikai bizottságok, holott ez a kérdés nem elsődlegesen etikai eredetű volt.

A Ktv. az etikai vétség fogalmát jelentősen leszűkítette oly módon, hogy mindhárom kamara esetén egységesen etikai vétség:

- A külön törvény (Egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban Eütv.) 140/A-E §-ok) szerint meghatározott szakmai-etikai szabályoknak a vétkes megszegése (továbbiakban szakmai-etikai vétség).
- Kamara Alapszabályában, belső szabályzatában írt vagy a választott tisztségből eredő kötelezettségnek a vétkes megszegése (továbbiakban kamarai-önkormányzati etikai vétség).

A szakmai-etikai szabályokat, egységesen mindhárom kamara által érintett területen, a későbbiekben részletesebben bemutatott Országos Etikai Tanács hivatott kidolgozni és azt az egészségügyért felelős miniszter elé terjeszteni, aki azt, mint általa jóváhagyott Rendtartást rendeletben hirdeti ki.

A Ktv. helyesen megszüntette azt a lehetőséget, hogy az adott foglalkozás szakmai szabályainak a megszegése etikai vétségnek minősüljön, ezzel az ilyen eljárások az ÁNTSZ hatáskörébe kerültek. Sajnálatosan azonban a szűkítő rendelkezések itt nem álltak meg,

hanem megszüntette a Ktv. annak a lehetőségét is, hogy az adott Kamarák saját etikai statútumot alkossanak saját etikai szabályokkal és eljárásokkal, hiszen a törvény az etikai szabályokat egy egységes Rendtartásban kívánja megfogalmazni, és ezt lennének kötelesek alkalmazni a kamarai etikai testületek, ha egyáltalán ilyen kérdésekben eljárhatnak, amit később az eljárások bemutatásánál szeretnék ismertetni. Egy nem megfelelő orvosi vagy gyógyszerészi magatartást a kamarák, tehát nem minősíthetnek etikai vétségnek, ha arról a Rendtartás nem rendelkezik, csak javaslatot tehetnek annak módosítására.

Továbbra is etikai vétség maradt a kamarai-önkormányzati szabályok megsértése, de ide orvos-beteg kapcsolatot érintő rendelkezések nem tartoznak, ilyen eljárás akkor indulhat, ha a tag a kamarának okoz valamilyen sérelmet pl. nem fizet tagdíjat stb. Az ilyen eljárások korábban is ritkák voltak és nem kötelező tagság esetén valószínűleg még kevesebb ilyen felelőségre vonás lesz.

Érthető, hogy az etikai-szakmai vétségek a kamaráktól függetlenül is meghatározásra kerülnek, hiszen lesznek olyan orvosok, gyógyszerészek, szakdolgozók, akik nem kamarai tagok, és velük szemben az etikai eljárás nem lenne lefolytatható kamarai etikai statútumok alapján, de jelentősen leegyszerűsíti az etikai eljárás lehetőségeit, ha a kamaráktól elveszik a saját etikai normák megalkotásának esélyét. Nem beszélve arról, hogy a jelen tanulmány megírásakor (2007. március közepén) az április 1.-től szükséges Rendtartás még nem jelent meg.

A kamarák egyedüli lehetőségként ahhoz nyúlhatnak talán, hogy úgynevezett belső szabályzatot hoznak a saját etikai normáikról, amelyek kizárólag a tagjaikra kötelezőek azzal, hogy azok tartalmát a belépéskor meg kell ismerniük, bár fontos rendelkezése a Ktv.-nek, hogy ebben a szabályzatban nem lehetne olyan cselekményt etikai vétségnek minősíteni, ami már a Rendtartásban szerepel, tehát ez a belső szabály csak kiegészítő rendelkezéseket tartalmazhat.

Az etikai büntetésekről

A Ktv. szerint a kamarai-önkormányzati etikai vétségek esetén figyelmeztetés, megrovás, pénzbírság (a mindenkori legkisebb kötelező munkabér tízszereséig terjedő), tagsági viszony felfüggesztése (egy-től-hat hónapi időtartamra) és kizárás büntetések alkalmazhatóak önállóan, azzal, hogy a felfüggesztés és kizárás a pénzbüntetéssel együtt is kiszabható.

A szakmai-etikai vétségek esetére az Eütv a figyelmeztetés, megrovás, pénzbírság (az előzővel azonos mértékű) önálló büntetéseket írja elő azzal, hogy, ha a kamara etikai bizottsága jár el első-fokon (részleteket később az eljárási szabályoknál ismertettem) akkor a büntetések mellett mellékbüntetésként, felfüggesztés és kizárás is kiszabható.

A kamarai etikai testület, tehát a kevésbé súlyos kamarai-önkormányzati etikai vétségek esetén önálló büntetésként alkalmazhatja a súlyosabb szankciókat, mint kizárás, felfüggesztés, míg a súlyosabb szakmai-etikai vétségek mellett csak egy enyhébb főbüntetés (figyelmeztetéstől-pénzbírságig) járulékos részeként, mellékbüntetésként.

Abban az esetben, ha nem a kamarai etikai testület jár el etikai ügyben (nem kamarai tag esetén) értelemszerűen csak a figyelmeztetés, megrovás és pénzbírság lehetősége merülhet fel büntetésként, hiszen nincs tagsági viszony, amit fel lehetne függeszteni, illetve nincs honnan kizárni a vétkest.

A büntetések között szerepel a figyelmeztetés, ami tartalmában megegyezik a megrovással, hiszen mind a kettő egy írásbeli figyelmeztetést jelent igazán érdemi különbség, különösen a következmények vonatkozásban nincs, így célszerű lett volna a figyelmeztetés megszüntetése, de az továbbra is megmaradt, mint az „enyhébb megrovás intézménye”

A kizárás büntetés csak akkor szabható ki továbbra is, de akkor ki kell szabni, ha a kamarai tagot egy évet meghaladó végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik (mindegy hogy milyen

bűncselekményért), illetve ha a kamarai tagság alapjául szolgáló foglalkozástól végleges hatállyal eltiltották (ezt büntetőeljárás során a bíróság teheti). Értelemszerűen a kizárás és felfüggesztés büntetés (ami viszont továbbra is mérlegelési kérdés maradhat az etikai eljárásban) sokkal kevésbé súlyos az új szabályozás mellett, hiszen már egy nem kötelező tagságról szól, míg korábban egy ilyen büntetés valakinek a munkavégzési lehetőségét zárta ki a büntetés tartalma alatt.

A büntetések hasonlóan az etikai vétség fogalmához egységesen kerültek szabályozásra a három kamara területére így az néhány érdemi változást is jelentett:

- Korábban az MGYK a kizárás büntetést nem csak a fenti két esetben volt köteles alkalmazni, hanem lehetősége volt, ha a tag kirívóan súlyos fegyelmi vétséget követett el, azt mérlegelés körében is kiszabni. Ilyen mérlegelés körébe tartozó kizárás, mint súlyos büntetés lehetősége, más kamaráknál nem volt, de ez a Ktv. hatályba lépése után a gyógyszerészekre sem áll fenn többé.
- A szakdolgozókkal szembeni pénzbírság korábban a minimálbér háromszorosáig terjedhetett, de ez is egységesen a minimálbér tízszeresére került a Ktv.-vel felemelésre.

Az eljárás néhány részletszabályáról

Mielőtt az egyes etikai eljárások lefolyását ismertetném néhány az eljárás érintő, fontos egységes szabályt szeretnék bemutatni:

- Nem indítható etikai eljárás (sem kamara, sem más etikai testület előtt), ha a cselekménynek az elsőfokú etikai bizottság tudomására jutásától 3 hónap, vagy ha a cselekmény elkövetése óta 3 év eltelt. Ezek az elévülési időtartamok, ami korábban a gyógyszerészek és az egészségügyi szakdolgozók esetén tudomásra jutástól számított hat hónap és elkövetéstől számított egy év volt, de ez a Ktv. hatályba lépése után egységesen kerültek szabályozásra olyan időtartamban, ami elfogadható, ugyan rövidebb, mint a polgári jogi igény elévülési ideje (5 év), de arányos az etikai vétségek súlyával.
- Az etikai eljárást etikai vétség alapos gyanúja esetén meg kell indítani, és annak megindítástól számított 30 napon belül le kell folytatni (akár kamara, akár más etikai testület jár el). A megindítási kötelezettség a korábbi szabályokban is benne volt, de egészségügyi szakdolgozók esetén az eljárást 60 nap alatt lehetett lefolytatni, ezt egységesítette a Ktv. A fenti határidő vélhetően számos alkalommal nem lesz tartható, ilyenkor kell majd keresni valamilyen okot pl. szakértő meghallgatása stb. ami az eljárás felfüggesztését teszi majd lehetővé, hiszen a felfüggesztés időtartama a 30 napba nem számít majd be.
- Akár kamara, akár más etikai testület jár el, szükség esetén mind az első- mind a másodfokú eljárásban bizonyítást kell lefolytatni, melynek során az etikai vétség elkövetésével gyanúsított személy meghallgatását lehetővé kell tenni. A korábbi eljárások során, különösen az orvosoknál gyakran történt, hogy a másodfokú eljárás írásban zajlott, a panaszlott meghallgatására nem kerülhetett sor, ezt egységesen megszüntette a Ktv. és mindkét fokon lehetővé tette a részletes meghallgatást illetve szükség szerint az egyéb bizonyítást is.
- Az Eütv módosítása arra az esetre, ha nem kamarai etikai testület jár el első fokon és nincs az eljáró testületnek olyan tagja, aki az ügy adott szakterületén megfelelő ismeretekkel rendelkezik előírja, hogy szakértő meghallgatását biztosítani kell. Ilyen előírás korábban nem volt az eljáró etikai bizottságok sajnos gyakran megfelelő szakértelem hiányában jártak el. A szakértő bevonásának előírása célszerű lenne, ha a kamara előtti etikai eljárásra is vonatkozna.
- A kamara bármilyen szerve, ha a szakmai szabályok megszegését észleli, akkor értesíteni köteles az ÁNTSZ illetékes intézetét, míg ha etikai vétséget észlel és nem járhat el, mert

az elkövető nem kamarai tag, tájékoztatni köteles a kamarától független etikai eljárás lefolytatására jogosult testületet. A szabálysértési hatóságok és a büntető ügyben eljáró bíróságok a jogerős határozatot kötelesek megküldeni a kamara részére. A fegyelmi eljárást lefolytató munkáltatók a fegyelmi eljárás megindításról és eredményéről értesítik a kamarát, míg a kamara illetve az attól független etikai testület az etikai büntetésről értesíti a munkáltatót. Ez utóbbi etikai testület az etikai büntetésről az ÁNTSZ illetékes regionális intézetét is értesíti. Ezek a szabályok a különböző hatóságok közötti munkamegosztást segítik, egy részük teljesen érthető és szükséges (pl. szakmai szabályok megszegésekor az ÁNTSZ értesítése, hiszen ilyenkor etikai eljárás nem indítható, vagy a büntető és szabálysértési határozatok megküldése, hiszen azok kihathatnak az etikai büntetésekre), de van köztük olyan, ami csak szaporíthatja az azonos cselekményhez tartozó eljárások számát (pl. a munkáltatók és az etikai bizottságok közötti információ megosztás, ami akár szükségtelennek is minősíthető).

- Korábban többször történt olyan, hogy az elsőfokú marasztaló határozat ellen csak a panaszlott fellebbezett és másodfokon súlyosabb büntetést szabtak ki rá, mivel a súlyosítás tilalmát nem mondta ki eljárási rendelkezés, így az a büntetőeljárásban fennállt (törvény rendelkezett róla), de az etikai eljárásban nem. Sajnálatosan az új szabályok sem tiltják a korábbi hibás gyakorlatot, de bízni lehet abban, hogy az nem marad fenn, hiszen régebben is ilyen esetekben a bíróságok azt, a jogerős etikai határozat megtámadása után, hatályon kívül helyezték és felhívták a figyelmet a súlyosítás elvi, tiltó elírástól független, tilalmára.

Az etikai felelősséget vizsgáló eljárási lehetőségekről

Ez az a része a Ktv-nek és az Eütv-nek különösen, ami miatt a bevezetőben azt említettem, hogy egy bonyolult rendszer alakult ki az új szabályozással, szemben a korábbi gyakorlattal, ami szerint első-fokon a kamara megyei vagy fővárosi etikai testülete járt el, míg másodfokon az Országos Etikai Bizottság.

Természetesen az új szabályoknak is van egyszerű része, ezek:

- Kamarai taggal szemben az eljárás csak a kamarai-önkormányzati etikai vétség miatt folyik (ilyen eljárás értelemszerűen nem kamarai taggal nem is folytatható le, hiszen nincs olyan kamarai szabály, amit tagként megsérthetne). Ilyenkor első-fokon a kamara területi szervezetének (megye, régió? még a jövő döntheti el) etikai bizottsága jár el, ahonnan fellebbezni a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül, a kamara országos etikai bizottságához lehet. A határozat ellen az eljárást kezdeményező és a határozatban érintett (panaszlott) fellebbezhet. A másodfokon eljáró testület az elsőfokú határozatot meg is változtathatja, tehát érdemben dönthet róla. Az eljárás, tehát végig a kamara hatáskörében marad.
- Ha nem kamarai taggal szemben a Rendtartásban írt szakmai-etikai vétség miatt folyik az etikai eljárás (más eljárás értelemszerűen nem kamarai taggal szemben nem is folytatható le, kamarai kötelezettségek hiányában).

Ilyenkor első-fokon a kamaráktól teljesen független Megyei Etikai Tanácsok (továbbiakban MET) járnak el. A MET-ek a regionális ÁNTSZ-ek szervezeti keretében működnek, összetételüket az Eütv. szabályozza, a kamarák, a szakmai kollégiumok, és a szolgáltatók törvényben meghatározott képviselőiből állnak és függetlenül attól, hogy tevékenységük a regionális ÁNTSZ-hez kötődik, mégis megyéenként kell megkezdeniük a működést 2007. április 1. napjával, de lehet, hogy ez hamarosan módosulni fog és itt is megjelenik a regionális szervezet, de ehhez az Eütv. módosítása szükséges.

A MET háromtagú bizottságban jár el és döntése ellen a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül fellebbezhet az eljárást kezdeményező és a határozatban érintett (panszlott) az Országos Etikai Tanácshoz (továbbiakban OET).

Az OET-et az ÁNTSZ-re irányadó szabályok szerint az egészségügyért felelős miniszter irányítja, titkársági feladatit az Országos Tisztifőorvosi Hivatal végzi. Összetételét az Eütv pontosan meghatározza a kamarák, a különböző szakmai kamarák, szakmai kollégiumok, a minisztérium és Egészségügyi Tudományos Tanács képviselőin keresztül. Az OET öttagú bizottságban jár el másodfokon. A másodfokon eljáró testület az elsőfokú határozatot meg is változtathatja, tehát érdemben dönthet róla.

Sokkal összetettebb a helyzet, ha kamarai taggal szemben a Rendtartásban írt szakmai etikai vétség miatt folyik az eljárás. Ilyenkor első-fokon szakmai –etikai vétség esetén is a kamara területi szervezetének etikai bizottsága jár el. Szakmai etikai vétség esetén a főszabály a MET-OET eljárás, de kamarai tagnál a MET helyett az illetékes kamarai etikai testület jár el. A másodfokú eljárás attól függ, hogy milyen büntetés kiszabására került sor az elsőfokú határozatban, illetve, hogy az elsőfokú határozat mely büntetést érintő része ellen nyújtanak be fellebbezést. A lehetőségek a következők:

- Az elsőfokú etikai büntetés csak figyelmeztetés vagy megrovás, vagy pénzbírság és mellékbüntetésként nem rendelkeznek felfüggesztésről vagy kizárásról. A határozat ellen fellebbezni az OET-hez lehet függetlenül attól, hogy első-fokon a kamara illetékes etikai testülete járt el, tehát az eljárás összeköti (összemossa?) a két etikai felelősségre vonási rendszert, de úgy, hogy az Eütv. az OET elsőfokú testületeként a MET-et jelöli nem a kamarai etikai testületet. Az OET öttagú bizottságban megváltoztathatja az elsőfokú döntést.
- Az elsőfokú etikai büntetés az előző három közül valamelyik és mellékbüntetésként felfüggesztés vagy kizárás is kiszabásra kerül és a határozatnak a fő és a mellékbüntetési része ellen is fellebbezéssel élnek. A fellebbezést ebben az esetben is az OET-hez kell benyújtani, de az a főbüntetés vonatkozásában megváltoztathatja az elsőfokú döntést, míg a mellékbüntetést nem változtathatja meg, hiszen az a kamarai tagságot érinti, hanem csak a főbüntetéssel kapcsolatos határozat ismeretében (ha azt megváltoztatja) a mellékbüntetésről (kizárás, felfüggesztés) szóló részt megsemmisíti (nem megváltoztatja) és az elsőfokú kamarai etikai testületet ebben a részben új eljárásra utasítja, hiszen ebben a kérdésben csak kamarai etikai testület dönthet.
Itt is megtörténik, tehát a két etikai eljárásnak a már említett aggályos összekapcsolása, de utóbb még a mellékbüntetés vonatkozásában az azt elbírálni nem jogosult etikai testület abba mégis beavatkozik, a büntetést tulajdonképpen korlátozza, és új eljárásra kötelez egy tőle függetlenül működő kamarai etikai testületet.
- Az elsőfokú etikai büntetés az előző három közül valamelyik és mellékbüntetésként felfüggesztés vagy kizárás is kiszabásra kerül és a határozatnak csak a főbüntetési része ellen élnek fellebbezéssel. Ilyenkor a fellebbezés az OET-hez történik és az eljárás olyan, mint az első esetben, amikor csak főbüntetést szabnak ki, és ismételten az aggályos összekapcsolás történik. Az OET megváltoztathatja a döntést.
- Az elsőfokú etikai büntetés az előző három közül valamelyik és mellékbüntetésként felfüggesztés vagy kizárás is kiszabásra kerül és a határozatnak csak a mellékbüntetési része (kizárás, felfüggesztés) ellen élnek fellebbezéssel. Ilyenkor a fellebbezést nem az OET-hez, hanem a Kamara Országos Etikai Bizottságához kell benyújtani és a döntés érdemben megváltoztatható. Itt nincs összekapcsolva a két etikai felelősségre vonási rendszer, és felmerül a kérdés, hogy ha ilyen esetben el tudja bírálni a kamara másodfokú etikai testülete a szakmai-etikai vétséget és a hozzákapcsolódó büntetést, azt miért nem teheti az előző esetekben?

- Abban az esetben, ha a kizárás és a felfüggesztés önállóan kiszabható büntetés lenne, akkor az előző esethez hasonlóan kizárólag ebben a kérdésben merülne fel a fellebbezés és a kamara országos etikai testületéhez kellene azt benyújtani, de szakmai-etikai vétség esetén az említett büntetések nem szabhatók ki önállóan akkor sem, ha a kamara etikai testülete jár el és kamarai-önkormányzati kérdésben önállóan hozható ilyen tartalmú büntetés.
- Nem eljárási fórum kérdés, de valamennyi fenti esetet érinti, hogy a kamara elsőfokú határozata ellen mindegyik esetben fellebbezhet az eljárást kezdeményező, a határozattal érintett (panszlott) és számomra érthetetlen módon az a MET, amelyik eljárt volna, ha az érintett nem kamarai tag.
Felmerül a kérdés, miért fellebbezhet az elsőfokú eljárásban félként részt nem vevő, a határozattal nem érintett a kamarai etikai eljárástól független MET? Miért lehet kitenni az etikai eljárásban érintett feleket annak, hogy ha, sem a kezdeményező, sem a határozatban szereplő nem kíván fellebbezni, a MET önálló fellebbezési joga miatt, az eljárás folytatódjon és esetleg, nem a felek akaratának megfelelő határozattal végződjön?
Nem beszélve arról, hogy a MET önálló fellebbezési joga fennáll arra az esetre is szakmai-etikai vétség esetén, ha az kizárólag a mellékbüntetésre vonatkozna, így a MET a kamara országos etikai testületéhez fellebbezhet! Ezt kivételként a Ktv. nem zárja ki, tehát a lehetőség adott.
A MET önálló fellebbezési joga a leginkább aggályos rendelkezése az új törvénynek, érdemes lenne megvizsgálni annak megszüntetését.

Még összetettebb a kérdés, ha a kamarai taggal szemben az elsőfokú eljárást mind etikai-szakmai, mind kamarai-önkormányzati etikai vétség miatt is folytatja a kamara területileg illetékes etikai testülete és mind a két etikai vétség miatt etikai büntetést szab ki. Ilyenkor a kamarai-önkormányzati etikai vétség miatt fellebbezni a kamara országos etikai testületéhez lehet, míg a szakmai-etikai vétség miatt az előzőleg felsorolt esetek képzelhetőek el a büntetéstől és attól függően, hogy a büntetés mely része ellen élnek fellebbezéssel, tehát elképzelhető, hogy e részben az OET-hez kell fellebbezni.

Ilyenkor a kamara elsőfokú etikai eljárása megkettőződik kétféle másodfokú eljárás indulhat, ami szintén aggályos. Nem beszélve arról a két különböző etikai vétség miatt külön kell a büntetéseket kiszabni, hiszen ha azt „összbüntetésbe” foglalnák, és egy büntetést szabnának ki, akkor felmerülne a kérdés, hogy melyik másodfok járhat el és miért?

Ezt az etikai eljáráshalmazt kétféle képen lehetne feloldani

- A kamara országos etikai testületét is fel kellene jogosítani az etikai-szakmai vétségek másodfokú vizsgálatára büntetéstől függetlenül, hiszen azt miért ne tudnák megtenni, különösen, hogy a Rendtartás szabályai adottak azok ugyanazok a MET-OET és a kamarai eljárásban is. Ebben az esetben a kamarai tagság döntené el, hogy valaki ellen a kamara vagy a MET-OET folytatja le az eljárást.
- A másik lehetőség, hogy a kamarai tagságtól függetlenül az etikai-szakmai etikai vétség esetén mindig a MET-OET járna el, tehát a kamarai taggal szemben is és a kamara etikai testülete számára kizárólag a kamarai tag kamarai-önkormányzati etikai vétsége maradna.

Mindkét változtatás jelentősen egyszerűsítene az eljárást, és az említett aggályokat is megszüntetné. Amíg ezek a változások nem történnek meg, addig csak bízhatunk benne, hogy az etikai eljárásokkal foglalkozó valamennyi testület pontosan ismeri majd eljárási lehetőségeit és önkorlátozó, önszabályozó magatartást folytat majd (különösen a MET-ek az önálló fellebbezési joggal kapcsolatban).

A bírósági felülvizsgálatról

Minden másodfokú etikai határozat ellen, bármilyen eljárásban is született, a kézhez vételétől számított 30 napon belül, akire a határozat rendelkezést tartalmaz, a határozat bírósági felülvizsgálata iránt eljárást kezdeményezhet.

A bírósághoz fordulásnak azonban a 2005. november 1. napja óta nincs halasztó hatálya, tehát hiába fordulunk a bírósághoz a másodfokú etikai határozat jogerős és végrehajtható. Korábban a bírósági felülvizsgálat a végrehajtásra halasztó hatállyal bírt, azaz a bíróság döntéséig nem lehetett azt végrehajtani (különösen a tagságot felfüggesztő határozatoknál volt ez fontos). Jelenleg egyetlen lehetőség van, hogy a bíróságtól kérni kell a végrehajtás felfüggesztését, amiről a bíróság soron kívül dönt, de ha azt elutasítja a másodfokú határozat végrehajtható.

A bíróság a másodfokú etikai határozatot nem változtathatja meg csak hatályon kívül helyezheti, ha azt jogszabálysértőnek ítéli és az első-fokon eljáró etikai testületet új eljárásra utasítja. A bíróság döntése ellen fellebbezni nem lehet csak jogszabálysértésre hivatkozással felülvizsgálati kérelmet lehet benyújtani a Legfelsőbb Bírósághoz, de ennek sincs halasztó hatálya a másodfokú etikai határozat végrehajthatóságára.

Átmeneti rendelkezések, a 2007. Január 1.-én folyamatban lévő eljárásokról

A három korábbi kamara a 2007. január 31.-én folyamatban lévő etikai és etikai-fegyelmi eljárásokat, a Ktv. alapján, annak további folytatása nélkül 2007. február 28. napjáig megszüntette, függetlenül az eljárás tartalmától, az etikai vétség bizonyítottságától. Felmerül a kérdés mi tiltja, hogy az ilyen megszüntetés esetén az etikai eljárást már a Ktv. új rendelkezései mellett újból elindítsa pl. az etikai vétség károsultja? Igaz nehéz lenne az átfedést megtalálni a korábbi etikai statútumok és az új etikai-szakmai vétségeket tartalmazó Rendtartás között, különösen, hogy a Rendtartás az etikai vétség elkövetésekor még nem volt hatályban így annak megszegésére nem lehet hivatkozni, míg a statútum már az eljárás lefolytatásakor nem lesz hatályban.

Az orvosi, gyógyszerészi és szakdolgozói foglalkozás szakmai szabályainak megszegésével összefüggésben indult etikai eljárás előzőek szerinti megszüntetésével egyidejűleg, mivel ez a kérdés a jövőben már nem lehet etikai vétség, ha a szakmai szabálysértés gyanúja az etikai eljárás során beigazolódott legkésőbb 2007 áprilisi 30.-ig kell az iratokat az etikai bizottságnak megküldeni az illetékes regionális ÁNTSZ részére, amely dönt a saját eljárása megindításáról vagy az eljárás a kamara döntésével megszűnik.

Hab a tortán

Az Eütv. 140/E §.(7) bekezdése szerint, amit a Ktv 28.§.-a fogalmazott meg: „Az OET illetve a MET –ek, valamint azok tagjai egyedi ügyekben lefolytatott etikai eljárásaik során sem irányítási, felügyeleti jogkörben, sem az adott szervbe delegálási, kijelölési jogkörrel rendelkező szerv által nem utasíthatóak”

Felmerül a kérdés, hogy ha ezt törvényben kell tiltani, akkor idáig az etikai ügyekben eljáró testületek utasíthatóak voltak, illetve a törvényi tilalom hiányában az új etikai testületek utasíthatóak lennének, sőt ha csak a MET-OET nem utasítható, akkor a kamarai etikai testületek igen?

A válasz valamennyi kérdésre egyértelműen nem, de nincs is szükség a törvényben az említett tiltó rendelkezésre, az ugyanis az etikai testületek még ha bonyolult is, de aggálytalan működésének egyik alapfeltétele.

Remények, lehetőségek

A különböző oktatások során, amikor az etikai felelőséget kellett ismertetnem általában egy-másfél óra alatt érdemben be tudtam mutatni azt, vélhetően, mint az a fentiekből is látszik, 2007. április 1. –e után ez sokkal hosszabb időt igényel majd számomra, és bárkinek is, aki az etikai eljárás mélységeit meg kívánja ismerni, de kívánom az egészségügy számára, hogy az új etikai eljárással kapcsolatban ez legyen a legnagyobb gondja a jövőben.

Budapest, 2007. március 18.

Dr. Simon Tamás
Ügyvéd, biztosítási szakjogász